

MILAN SIKIRICA & KARMEN HOLEND
KEMIJA ISTRAŽIVANJEM 7
REPETITORIJ

14

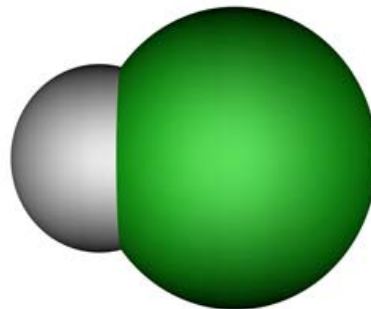
VALENCIJA

Valencija

- Atom vodika je uvijek jednovalentan.
- Valencija svakog drugog elemenata određuje se prema tome **s koliko se atoma vodika vežu njegovi atomi.**
- Klor je u klorovodiku jednovalentan jer se veže samo s jednim atomom vodika.

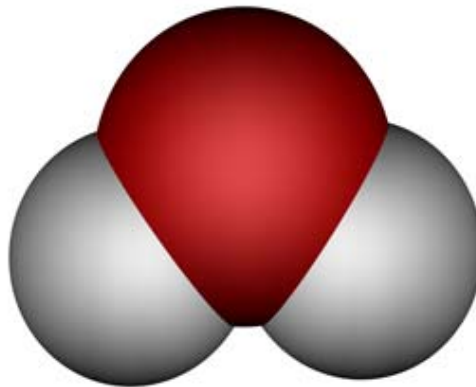
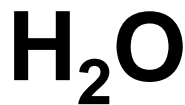
HCl

Valencija

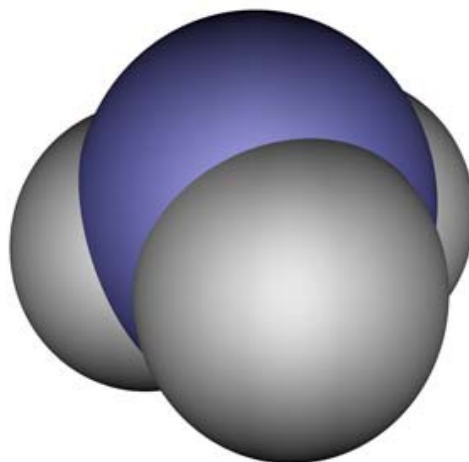
- U vodi su dva atoma vodika vezana na atom kisika.
- Vodik je jednovalentan, pa proizlazi da je kisik dvovalentan jer se veže s dva atoma vodika.

Valencija

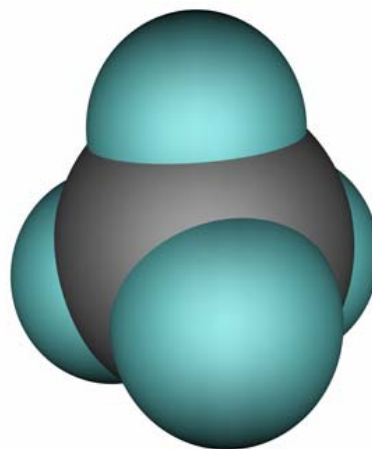
- U amonijaku dušik je trovalentan jer se veže s tri atoma vodika.

Valencija

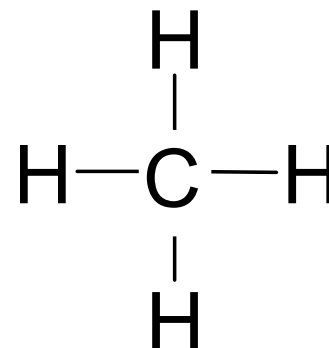
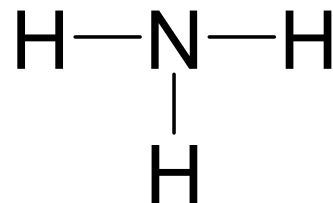
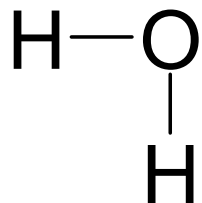
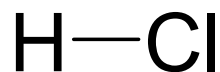
- Ugljik je u metanu četverovalentan jer se veže s četiri atoma vodika.

Valentne crtice

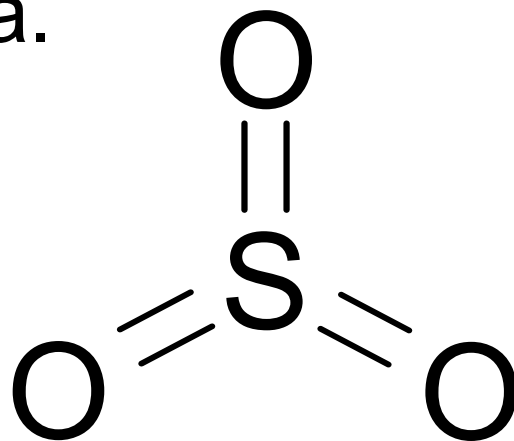
- Formule spojeva često se prikazuju pomoću valentnih crtica.

- Rabe se samo za prikazivanje građe molekula nastalih međusobnim spajanjem atoma nemetala.

- U spojevima koji se sastoje od atoma dvaju elemenata zbroj valencija atoma jednog elementa mora biti jednak zbroju valencija atoma drugog elementa.

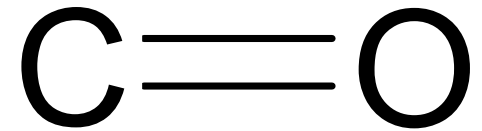

- Kisik je dvovalentan.
- U sumporovu triksidu sumpor je šesterovalentan.

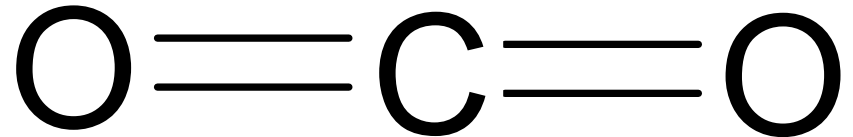

Valentne crtice

- U ugljikovu monoksidu ugljik je dvovalentan.

- U ugljikovu dioksidu ugljik je četverovalentan

- Kako ću upamtiti te sve moguće valencije elemenata?

- Upotrijebi periodni sustav elemenata.
- Elementi prve skupine uvijek su jednovalentni, a druge dvovalentni.
- Fluor je u spojevima uvijek jednovalentan, dok drugi elementi 17. skupine mogu imati različite valencije.
- Cink je uvijek dvovalentan, a aluminij trovalentan. To ti je za sada dosta.

- Lijepo si mi to objasnila. Sad znam napisati formule fluorida i oksida svih elemenata prve i druge skupine.
- LiF , NaF , KF , RbF , CsF
- Li_2O , Na_2O , K_2O , Rb_2O , Cs_2O
- BeF_2 , MgF_2 , CaF_2 , SrF_2 , BaF_2
- BeO , MgO , CaO , SrO , BaO .

- Po istom načelu možemo napisati formule cinkova oksida i aluminijeva oksida.
- Cink je dvovalentan, a aluminij trovalentan.

- Znam. Zbroj valencija atoma jednog elementa mora biti jednak zbroju valencija atoma drugog elementa.
- ZnO
- Al₂O₃

- A što je s elementima koji mogu imati različite valencije?

- Uzmimo kao primjer kositar. On čini dva oksida. U jednom je kositar dvovalentan a u drugom četverovalentan.
- Zato su formule tih oksida:
- SnO
- SnO_2

- Čuo sam da željezo u spojevima može biti dvovalentno i trovalentno. Napiši mi formule njegovih oksida.

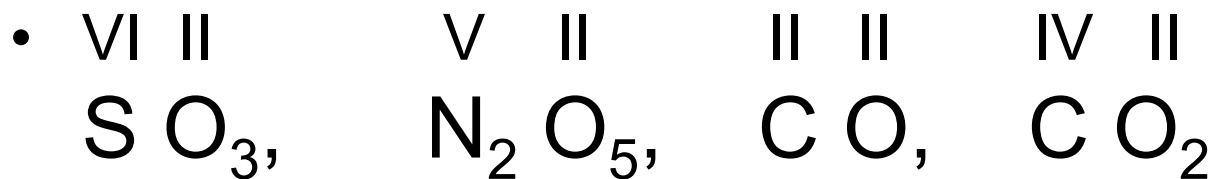
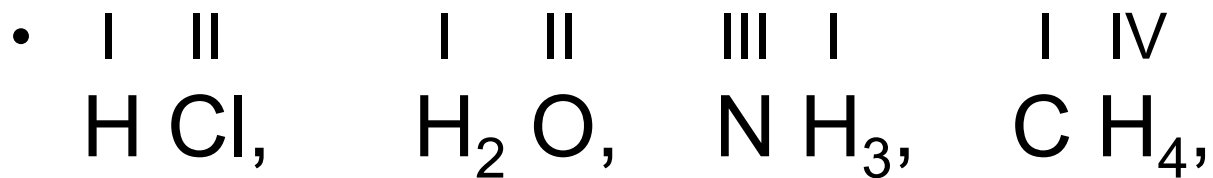
- To je lako. Prisjeti se. Zbroj valencija atoma jednog elementa mora biti jednak zbroju valencija atoma drugog elementa.
- FeO
- Fe₂O₃

- A kako se označuju valencije atoma u spojevima?

- Valencije se označuju rimskim brojevima iznad simbola elementa.

- Daj još neki primjer da to dobro uvježbam.

- $\overset{\text{II}}{\text{Sn}}\overset{\text{II}}{\text{O}}$, $\overset{\text{IV}}{\text{Sn}}\overset{\text{II}}{\text{O}}_2$, $\overset{\text{II}}{\text{Fe}}\overset{\text{II}}{\text{O}}$, $\overset{\text{III}}{\text{Fe}}_2\overset{\text{II}}{\text{O}}_3$
- $\overset{\text{II}}{\text{Pb}}\overset{\text{II}}{\text{O}}$, $\overset{\text{IV}}{\text{Pb}}\overset{\text{II}}{\text{O}}_2$, $\overset{\text{I}}{\text{Cu}}_2\overset{\text{II}}{\text{O}}$, $\overset{\text{II}}{\text{Cu}}\overset{\text{II}}{\text{O}}$,
- $\overset{\text{I}}{\text{Cu}}_2\overset{\text{II}}{\text{S}}$, $\overset{\text{II}}{\text{Cu}}\overset{\text{II}}{\text{S}}$, $\overset{\text{III}}{\text{Fe}}\overset{\text{I}}{\text{Cl}}_3$, $\overset{\text{III}}{\text{Al}}_2\overset{\text{II}}{\text{O}}_3$

- A kako ću napisati imena tih spojeva s različitim valencijama?

- Valencija se piše rimskim brojem u zagradi odmah iza posvojnog pridjeva elementa.
- olovov(II) oksid (olovov-dva-oksidi)
- olovov(IV) oksid (olovov-četiri-oksidi)
- željezov(III) oksid (željezov-tri-oksidi)
- željezov(II) oksid (željezov-dva-oksidi)

Empirijska formula

- Napiši formule fosforovih oksida ako je kisik dvovalentan a fosfor u spojevima s kisikom može biti trovalentan i peterovalentan.

- U prvom je spoju fosfor trovalentan.
- U drugom je spoju fosfor peterovalentan.

Empirijska formula

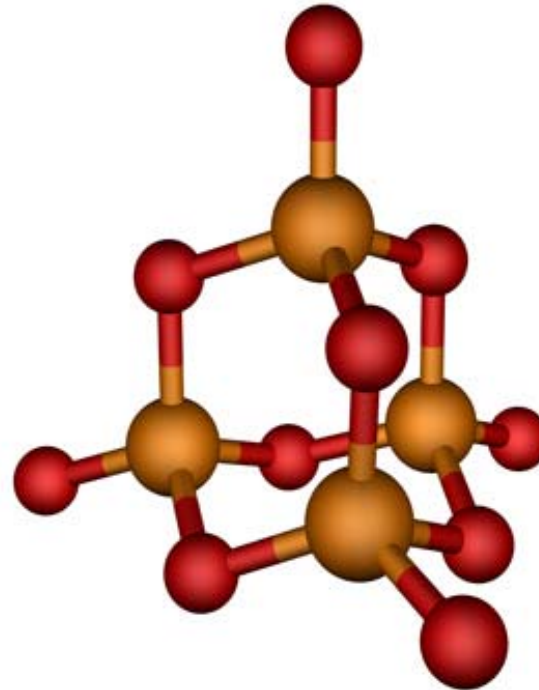
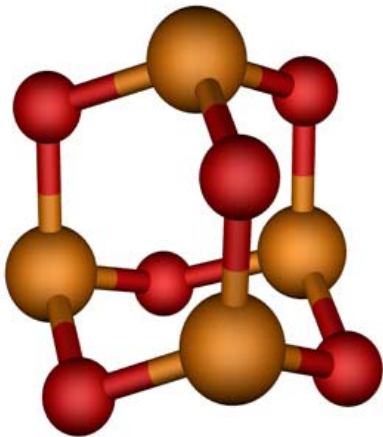
- P_2O_3 i P_2O_5 su empirijske formule koje pokazuju najmanji mogući omjer broja atoma kemijskih elemenata u spoju.
- Jesu li molekule fosforovih oksida baš tako građene?

Molekulska formula

- Istraživanja su pokazala da su prave **molekulske formule** fosforovih oksida P_4O_6 i P_4O_{10} .

MILAN SIKIRICA & KARMEN HOLEND KEMIJA ISTRAŽIVANJEM 7

Ilustrirao: Saša Košutić

Fotografije obilježene znakom *MS* snimio je Milan Sikirica

Neki dijelovi teksta preuzeti su iz udžbenika u izdanju Školske knjige, Zagreb